

Прытча

Аднойчы аднаго мудрага і разумнага чалавека спыталі у чым сакрэт яго мудрасці. Ён задумаўся а затым адказаў: Калі людзі шукаюць іголку ў стоце сена, то большасць спыняецца, як толькі знойдзе яе. А я працягваю пошукі, знаходзячы другую трэцюю чацвёртую...

- Якая асноўная думка тэксту?

У прапанаваным тэксце прытчы расстаўце неабходныя знакі
прыпынку, вызначце будову сказаў

**Аднойчы аднаго мудрага і разумнага
чалавека спыталі у чым сакрэт яго
мудрасці. Ён задумаўся а затым адказаў:
Калі людзі шукаюць іголку ў стоце сена,
то большасць спыняецца, як толькі
знойдзе яе. А я працягваю пошукі,
знаходзячы другую трэцюю чацвёртую...**

**Аднойчы аднаго мудрага і
разумнага чалавека спыталі, у чым
сакрэт яго мудрасці. Ён задумаўся, а
затым адказаў: “Калі людзі
шукаюць іголку ў стоце сена, то
большасць спыняецца, як толькі
знойдзе яе. А я працягваю пошукі,
знаходзячы другую, трэцюю,
чацвёртую...”**

- Чаму пасля двукроп’я слова “калі” пішацца з вялікай літары?**

Простая мова. Знакі прыпынку ў сказах з простаю мовай

- Пазнаёмцеся з планам вывучэння тэмы і паспрабуйце вызначыць мэты.

План

1. Паняцце “простая мова”. Будова сказаў з простаю мовай.
2. Знакі прыпынку ў сказах з простаю мовай.
3. Інтанацыйнае афармленне сказаў з простаю мовай.

Запішыце, што вы ведаеце і што
хочаце даведацца аб простаі

мове

Ведаю	Хачу даведацца а	Даведаўс я

Вызначце будову сказа.

**Ён задумаўся, а затым
адказаў: “Калі людзі шукаюць
іголку ў стоце сена, то большасць
спыняецца, як толькі знойдзе яе.
А я працягваю пошукі,
знаходзячы другую, трэцюю,
чацвёртую...”**

Праца з лінгвістычным матэрыялам
вучэбнага дапаможніка (с. 102-105).

- Якія выпадкі пастаноўкі
знакаў прыпынку з простаю
мовай вы можаце назваць
яшчэ?
- У чым асаблівасць
інтанацыйнага афармлення
сказаў?

Выкананне задання па варыянтах

I варыянт

1. *Адзначце сказ, у якім правільна расстаўлены знакі прыпынку.*
 - 1) У вершы «Роднае слова» Якуб Колас выказаў пачуццё гонару за родную мову: «Магутнае слова, ты, роднае слова! Са мной ты на яве і ў сне».
 - 2) Жыццё пражыць — не поле перайсці гаворыць народная мудрасць.
2. *Правільна расстаўце знакі прыпынку ў сказах з простаю мовай.*
 - 1) Гэтыя людзі шчаслівыя, таму што ўмеюць усміхацца, — сказаў настаўнік.
 - 2) Адкуль у цябе столькі гонару спытаў Іван, глянуўшы на брата.
3. *Перабудуйце складаны сказ у сказ з простаю мовай.*

Званы Хатыні, мемарыял у
Брэсцкай крэпасці-героі нагадваюць
жывым людзям, каб яны помнілі і не
дапускалі новай бойні.

II варыянт

1. *Адзначце сказ, у якім правільна расстаўлены знакі прыпынку.*
 - 1) «Шануйце і любіце сваю родную мову» з такімі словамі звяртаўся да вас дзеці народны пісьменнік Беларусі Якуб Колас.
 - 2) Пятрусь Броўка пісаў: «Багата, родная ты мова».
2. *Правільна расстаўце знакі прыпынку ў сказах з простаю мовай.*
 - 1) Якуб Колас гаварыў роднае слова першая крыніца, праз якую мы пазнаём жыццё і акаляючы нас свет.
 - 2) Куды ты сабраўся ў такую рань запытала маці.
3. *Перабудуйце складаны сказ у сказ з простаю мовай.*

Неаднаразова бацька
гаварыў сыну, што
меркаваць
аб чалавеку трэба па яго
справах.

Узаемаправерка па ключы, ацэньванне.
Адказы

1 варыянт:

1 — 1.

2. 1) «Гэтыя людзі шчаслівыя, таму што ўмеюць усміхацца», — сказаў настаўнік.

2) «Адкуль у цябе столькі гонару?» — спытаў Іван, глянуўшы на брата.

3. Званы Хатыні, мемарыял у Брэсцкай крэпасці-героі нагадваюць жывым людзям:
«Людзі! Помніце! Не дапускайце новай бойні!»

2 варыянт:

1 — 2.

2. 1) Якуб Колас гаварыў:
«Роднае слова — першая крыніца, праз якую мы пазнаём жыццё і акаляючы нас свет».

2) «Куды ты сабраўся ў такую рань?» — запытала маці.

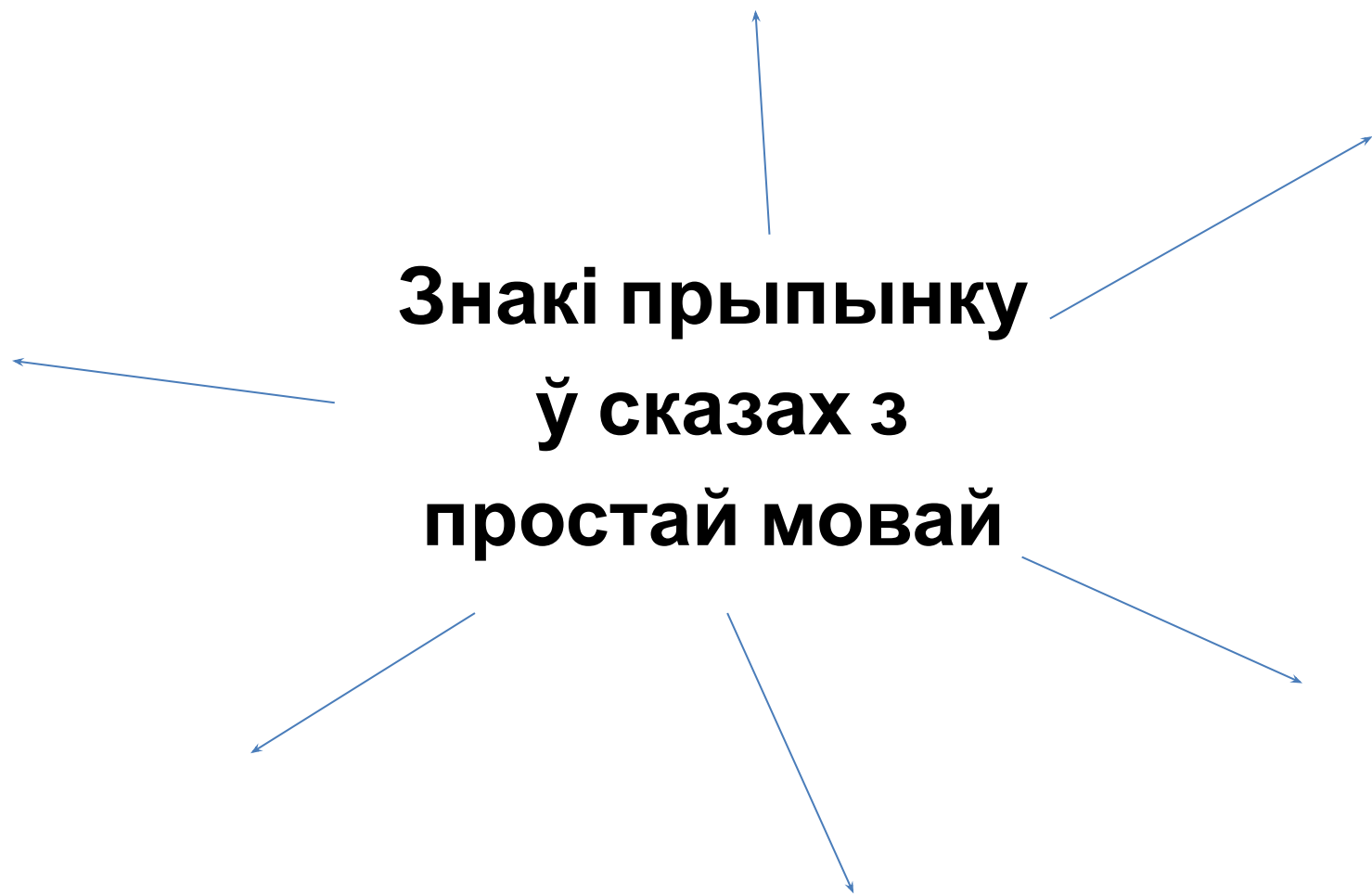
3. Неаднаразова бацька гаварыў сыну: «Меркаваць аб чалавеку трэба па яго справах».

Фізкультхвілінка

Запоўніце кластар

**Знакі прыпынку
ў сказах з
простай мовай**

Запішыце, што даведаліся аб простай мове

Ведаю	Хачу даведацц а	Даведаўс я

Тэставае заданне (-) (+)

1. Простая мова — гэта словы пэўнай асобы, якія перадаюцца ў змененай форме.
2. Простая мова — гэта чыё-небудзь выказванне, перададзенае без змен.
3. Пры прастай мове ўжываюцца словы аўтара. Яны паказваюць, каму належыць выказванне.
4. Простая мова бярэцца ў двукоссе, першае слова яе пішацца з малой літары.
5. Пасля слоў аўтара перад прастай мовай ставіцца працяжнік.
6. Пасля прастай мовы перад словамі аўтара ў залежнасці ад інтанацыі ставіцца коска, пыталынік або клічнік і працяжнік. Словы аўтара пішуцца з малой літары.
7. У дадзеным сказе простая мова бярэцца ў двукоссе, першае слова яе пішацца з вялікай літары.
«Пісьменнік вялікай душы», — кажуць пра Кузьму Чорнага людзі, якія добра ведаюць яго творы.
8. У дадзеным сказе пасля слоў аўтара перад прастай мовай ставіцца працяжнік.
Міхась Лынькоў адзначаў — «Творчасць Якуба Коласа — гэта своеасаблівы летапіс жыцця народа».
9. Схема дадзенага сказа пабудавана няправільна.
«Як, няўжо няма ні аднаго блізкага мне чалавека, ні адной душы?» — пытаў і пытаў у сябе Іван.
«П?» — а.
10. Схема дадзенага сказа пабудавана правільна.
Барыс Сачанка справядліва адзначаў: «Мова — не толькі сродак зносін, а і душа народа, яго культура».
«А», — п.

Адказы:

- 1 (-),
- 2 (+),
- 3 (+),
- 4 (-),
- 5 (-),
- 6 (+),
- 7 (+),
- 8 (-),
- 9 (-),
- 10 (-).

Прыём “Ацэначнае акно”

Добра зразумеў...

Зусім не зразумеў...

Магу прымяняць...

Не змагу прымяняць...

Дамашняе заданне

- Параграф 23, практ. 179

У мудраца спыталі:

- У чым сакрэт вашай мудрасці?**
- Калі шукаюць іголку ў стозе сена, то большасць спыняецца, як толькі знойдзе яе. А я працягваю пошукі. Знаходзячы другую, трэцяюю, чацвёртую...**
- Чым адрозніваюцца тэксты прытчы?*
- Чаму шматкроп'е ў канцы сказа?*